

Advies over de invulling en operationalisering van de doelgroepen ‘studenten met een functiebeperking’ en ‘tweedekansstudenten’ van het Aanmoedigingsfonds

Vlaamse Onderwijsraad

Kunstlaan 6 bus 6
BE-1210 Brussel

T +32 2 219 42 99
F +32 2 219 81 18

www.vlor.be
info@vlor.be

Wijs beleid door overleg

Adviesvrager: Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke kansen en Brussel op 19 november 2013

Uitgebracht door de Raad Hoger Onderwijs op 10 december 2013 met eenparigheid van stemmen

Vorbereiding: commissie Diversiteit Hoger Onderwijs, onder voorzitterschap van Peter De Keyzer

Dossierbeheerder(s): Isabelle De Ridder

1 Situering

1.1 Het Aanmoedigingsfonds (AMF)

Het AMF werd in het financieringsdecreet (2008)¹ in het leven geroepen om instellingen hoger onderwijs de kans te geven een diversiteitsbeleid te ontwikkelen en maatregelen te treffen die de instroom, doorstroom en uitstroom van ondervertegenwoordigde studentengroepen in het hoger onderwijs bevorderen. De instellingen voegen jaarlijks aan de middelen van het AMF een minstens even groot bedrag toe. Vanaf het begrotingsjaar 2008 tot en met 2010 werden de middelen voor het Aanmoedigingsfonds verdeeld op basis van het aandeel van de onderwijssoevereïteit van elke instelling. Vanaf het begrotingsjaar 2011 was het de bedoeling om de middelen van het Aanmoedigingsfonds te verdelen op basis van algemene resultaatsindicatoren. Sinds het begrotingsjaar 2011 is de bestaande verdeelsleutel echter jaarlijks verlengd.

1.2 Conceptnota 2013

In de zomer van 2013 legde minister Smet aan de Vlaamse Regering een conceptnota voor over een nieuwe invulling voor het AMF. In dat voorstel legt de overheid Vlaamse doelstellingen vast over de deelname aan het hoger onderwijs van studenten uit (a) ondervertegenwoordigde socio-culturele en socio-economische groepen (SCSE); (b) studenten met een functiebeperking (SFB); (c) tweedekansstudenten (TKS). Instellingen spreken in beheersovereenkomsten met de overheid af welke bijdrage zij aan de realisatie van die doelstellingen zullen leveren. Geleidelijk aan zal het budget van het AMF verdeeld worden op basis van de resultaten die instellingen behalen met het oog op in- en doorstroom van de vooropgestelde doelgroepen.

1.3 Advies van de Vlor over de conceptnota 2013

De Vlor bracht over de conceptnota advies uit op 10 september 2013.² De Vlor toonde zich in zijn advies tevreden dat de overheid werk gemaakt heeft van de beloofde toekomstvisie en daarbij ook vooruitkijkt tot 2021. Het bevorderen van de participatiegraad van kansengroepen aan het hoger onderwijs is immers een werk van lange adem dat voortdurende monitoring, stimulering en bijsturing vraagt.

De Vlor blijft ook vandaag overtuigd van de meerwaarde van het AMF. Het fonds heeft duidelijk aanleiding gegeven tot het uitbouwen van een gespecialiseerd personeelsbestand en tot het opzetten van heel wat diversiteitsprojecten in de instellingen hoger onderwijs. De Vlor is tevreden dat de overheid zich engageert om de middelen van het AMF nog tot 2021 te blijven voorzien. Een zekere stabiliteit in de beschikbare middelen geeft instellingen de kans om projecten op te starten en die na evaluatie ook te consolideren.

¹ Decreet betreffende de financiering van de werking van de hogescholen en de universiteiten in Vlaanderen. 14 maart 2008.

² Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. [Advies over de conceptnota over het Aanmoedigingsfonds](#), 10 september 2013.

De Vlor uitte in zijn advies vooral kritiek op het feit dat de doelgroep TKS niet geoperationaliseerd werd en niet meegenomen werd in de periode 2014-2016. Op die manier riskeerden waardevolle projecten die focussen op deze doelgroep te worden stilgelegd. Bovendien honoreert de overheid op die manier niet de inspanningen die instellingen in het verleden leverden voor deze cluster. De Vlor pleit ook al langer voor een uitbreiding van de doelgroep SFB. In het financieringsdecreet (2008) wordt een student met een functiebeperking omschreven als een student ingeschreven bij het VAPH. Dat is echter een hele kleine groep, die helemaal niet de hele groep SFB dekt. Nochtans greep minister Smet in de conceptnota opnieuw naar deze enge definitie. De Vlor was het hier niet mee eens.

1.4 Bijkomend overleg

De minister vertaalde zijn conceptnota AMF decretaal in het programmadecreet.³ Bij de onderhandelingen hierover in het Vlaams Onderhandelingscomité voor het Hoger Onderwijs, verbond de minister er zich toe om de invulling en de operationalisering van de clusters SFB en TKS met het werkveld te overleggen en de operationalisering ervan nog in ODXXIV te regelen.⁴

De Vlor apprecieert dat hij gevraagd werd om met de overheid over de invulling en operationalisering van deze twee clusters te overleggen. In dit advies geeft de Vlor zijn visie hierop weer.

2 Invulling en operationalisering van de cluster SFB

Voor de Vlor is een student met een functiebeperking, een student bij wie er een blijvende of langdurige uitval is (minstens 12 maanden effectieve uitval en/of een uitval die in de toekomst te voorzien is) op een of meerdere lichaamsfuncties opgesomd in de *International Classification of Functioning (ICF)*.⁵ Volgende subdoelgroepen worden onderscheiden: motorische functiebeperking, auditieve functiebeperking, visuele functiebeperking, leerstoornis, chronische ziekte, psychiatrische functiebeperking, overige en meervoudige functiebeperking. Deze groep is veel ruimer dan de groep ingeschreven bij het VAPH. De Vlor heeft hiervoor een registratieprocedure uitgewerkt met een overeenkomstig registratieformulier.⁶ De registratieprocedure van de Vlor gaat uit van attestering.

De Vlor stelt een veralgemening voor van deze registratieprocedure in de instellingen hoger onderwijs. Alleen via een uniform registratiesysteem kunnen alle studenten met een functiebeperking gevat worden. Om de bestaande registratieprocedure te vervolledigen, herhaalt de Vlor zijn vraag aan de overheid om een lijst op te stellen van centra die leerstoornissen kunnen erkennen. Voor de Vlor kunnen hierbij ook de clb betrokken worden. Hij gaat er ook

³ Voorontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2014.

⁴ Protocol naar aanleiding van de onderhandelingen in het Vlaams Onderhandelingscomité voor hoger onderwijs nav het voorontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2014.

⁵ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. [Advies over de registratie van studenten met een functiebeperking](#), 12 juni 2007.

⁶ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. [Handleiding registratie van studenten met een functiebeperking](#), 9 juni 2009.

vanuit dat als het persoonlijk leerlingendossier in de toekomst in het secundair onderwijs een feit wordt, deze gegevens ook aan het hoger onderwijs bezorgd kunnen worden.

Om te voorkomen dat een complex controlemechanisme moet opgezet worden, stelt de Vlor voor dat instellingen registreren aan de hand van het Vlor-systeem en de resultaten hiervan bezorgen aan Vliir/Vlhora of Vluhr. Hier kan bekeken worden of alle instellingen de registratie op dezelfde manier gehanteerd en geïnterpreteerd hebben. Vliir/Vlhora of Vluhr geven de cijfergegevens onder de vorm van een indicator door aan de overheid. Aan de overheid worden geen individuele dossiers doorgegeven. Dit systeem werkt vandaag via de Vliir tot ieders tevredenheid voor de onderzoeksparameter diversiteit en mobiliteit.

3 Invulling en operationalisering van de cluster TKS

De Vlor identificeerde in het verleden verschillende kansengroepen en werkte hiervoor ook een registratiesysteem uit.⁷ Drie van deze kansengroepen vallen volgens de Vlor onder de cluster TKS: nieuwkomers, werkstudenten en herintreders. Hij stelt voor deze drie kansengroepen in deze TKS-cluster mee te nemen. Na analyse van de bestaande gegevens, moet bekeken worden hoe ze gewogen worden in de totaliteit van de cluster.

Nieuwkomers kunnen geïdentificeerd worden door een koppeling van de databank hoger onderwijs en de databank inburgering. Nieuwkomers die zich aanmelden in een onthaalbureau, sluiten immers een contract af waarin het traject (educatief, sociaal, professioneel) dat zij wensen te volgen, gespecificeerd wordt. Het bestaan van dit contract wordt geregistreerd in de databank inburgering. Het contract blijft drie jaar geldig.

Voor de groep **werkstudenten** stelt de Vlor voor om voorlopig de definitie van het financieringsdecreet (artikel 22) te hanteren: een werkstudent is een student die:

- in het bezit is van een bewijs van:
 - OF tewerkstelling in dienstverband met een omvang van ten minste 80 uren per maand;
 - OF uitkeringsgerechtigde werkzoekende en de opleiding kadert binnen de door de gewestelijke dienst voor arbeidsbemiddeling voorgestelde traject naar werk;
- nog niet in het bezit is van een tweede cyclusdiploma of masterdiploma;
- ingeschreven is in een studietraject met specifieke onderwijs- en leervormen en met specifieke modaliteiten van begeleiding en aanbod, dat als zodanig geregistreerd is in het hogeronderwijsregister.

De Vlor heeft in het verleden gepleit voor een uitbreiding van deze definitie met o.a. de vraag om ook studenten die als zelfstandige werken of die een studietoelage ontvangt met het statuut van zelfstandige student.⁸ Hij verwacht dat de overheid in het kader van de evaluatie en eventuele wijziging van het financieringsdecreet werk maakt van die uitbreiding. Als de definitie in het kader

⁷ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. [Advies over de registratie van kansengroepen](#), 15 april 2008.

⁸ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. [Advies over de registratie van kansengroepen](#), 15 april 2008.

van het financieringsmechanisme aangepast wordt, dan verwacht de Vlor dat ze automatisch ook in het kader van het AMF wordt gewijzigd.

Voor de groep **herintreders**, stelt de Vlor de definitie voor die hij ook al in zijn advies van 2008⁹ naar voren schoof. Een herintreder is voor de Vlor een student

- waarvoor minimaal twee jaar verlopen zijn tussen het einde van zijn laatst gevolgde schooljaar secundair onderwijs en de aanvang van het academiejaar waarvoor hij zich inschrijft;
- die de voorbije twee jaar geen leertraject in het hoger onderwijs gevolgd heeft.

Deze gegevens kunnen uit de databank hoger onderwijs gehaald worden.

4 Voortgezet overleg

De Vlor heeft van de overheid vernomen dat de beheersovereenkomsten die binnenkort afgesloten worden, algemene beheersovereenkomsten zullen zijn (met ingang van 1 januari 2014). In de loop van 2014 zullen de Vlaamse doelstellingen vastgelegd worden en zal ook aan de contextanalyse gewerkt worden. Op basis van die gegevens zullen addenda bij de beheersovereenkomsten afgesloten worden. Die gaan in op specifiek te behalen resultaten voor de instellingen en zullen ingaan op 1 januari 2015.

De Vlor is tevreden dat de overheid hiermee ingaat op zijn vraag om geen beheersovereenkomsten af te sluiten met vooropgestelde resultaten zonder dat instellingen op de hoogte zijn van de Vlaamse doelstellingen en de contouren van de contextanalyse niet kennen. De Vlor is bereid mee na te denken en te overleggen over de Vlaamse doelstellingen. Hij verwacht hiervoor eerstdaags een uitnodiging van de overheid.

Isabelle De Ridder
secretaris Raad Hoger Onderwijs

Johan Veeckman
voorzitter Raad Hoger Onderwijs

⁹ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. [Advies over de registratie van kansengroepen](#), 15 april 2008.